

**Votaziun dal pievel dals
27 da settember 2009
Explicaziuns dal cussegl federal**

- 1 Finanziaziun supplementara
temporara da l'assicuranza
d'invaliditad tras in augment
da las tariffas da la taglia
sin la plivalur**
- 2 Renunzia a l'introducziun da
l'iniziativa dal pievel generala**

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Davart quai vegni votà

Finanziaziun supplementara temporara da l'assicuranza d'invaliditad tras in augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur

**Emprim
project**

Il project prevesa d'augmentar las tariffas da la taglia sin la plivalur a favur da l'assicuranza d'invaliditad (AI) durant 7 onns (2011–2017). Cun quest pass impurtant dal plan da sanaziun pon vegnir franads il deficit sco er l'indebitament da la AI che crescha ad in crescher. Ultra da quai vegn l'assicuranza per vegls e survivents (AVS) deliberada definitivamain da l'obligaziun da stuir pajar il deficit da la AI. Perquai che la finanziaziun supplementara pretenda ina midada da la constituiun, sto ella vegnir approvada da la maioritad dal pievel e dals chantuns.

Infurmaziuns davart quest project	paginas 4–13
Text da votaziun	pagina 10

Renunzia a l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala

**Segund
project**

La constituiun federala prevesa dapi l'onn 2003 l'iniziativa dal pievel generala. Perquai che quest instrument na po dentant betg vegnir applitgà en la pratica, vulan il cussegl federal ed il parlament stritgar las disposiziuns correspondentas or da la constituiun.

Infurmaziuns davart quest project	paginas 14–23
Text da votaziun	paginas 18–21

Finanziaziun supplementara temporara da l'assicuranza d'invaliditad tras in augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 13 da zercladur 2008 davart ina **finanziaziun supplementara temporara da l'assicuranza d'invaliditad tras in augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur**, midà tras il conclus federal dals 12 da zercladur 2009?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar il project.

Il cussegl naziunal ha approvà il conclus federal dals 13 da zercladur 2008 cun 126 cunter 58 vuschs e cun 4 abstenziuns,
il cussegl dals chantuns cun 39 cunter 2 vuschs senza abstenziuns.

Il cussegl naziunal ha approvà il conclus federal dals 12 da zercladur 2009 cun 114 cunter 9 vuschs e cun 71 abstenziuns,
il cussegl dals chantuns cun 34 cunter 4 vuschs e cun 4 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

L'assicuranza d'invaliditad (AI) è ina instituziun impurtanta per nosa societad, perquai ch'ella sustegna umans che n'èn – per motivs da sanadad – betg pli abels da procurar per lur existenza. Sias expensas èn s'augmentadas fermamain ils ultims onns e n'èn, dapi l'onn 1993, betg pli cuvridas tras las entradas. Pervia da quai ha la AI actualmain debits da 13 milliardas francs. Pervia dals deficits s'augmentan quests debits onn per onn per 1,4 milliardas francs.

La situaziun
finanziala
da la AI
fa quitads

L'existenza da la AI è pia periclitada. Pervia da quai sto vegnir messa immediatamain ina fin a ses deficit annual, e la spirala dals debits sto vegnir franada. Per pudair far quai èsi necessari d'avair entradas supplementaras; il project da votaziun prevesa perquai d'augmentar las tariffas da la taglia sin la plivalur dal 1. da schaner 2011 fin ils 31 da december 2017 (finanziaziun supplementara).

Il project
da votaziun

Per sanar la AI realiseschan il cussegl federal ed il parlament in plan da trais pass: En in emprim pass, la 5avla revisiun da la AI, ha pudì vegnir stabilisà il deficit annual. Cun il segund pass, la finanziaziun supplementara, duai il deficit vegnir gulinivà temporarmain. Durant quest temp duain vegnir introducidas – en in terz pass – novas mesiras da sanaziun ch'èn socialmain supportablas e che duain equilibrar durablmain il quint da la AI.

In pass d'in
plan da sanaziun
equilibrà

Il deficit da la AI vegn pajà da l'assicuranza per vegls e survivents (AVS). Per sustegnair la AI dovra la AVS mintga onn 1,4 milliardas francs da sia facultad. Uschia sa reduceschan permanentamain ils meds finansials che la AVS ha da basegn per pagar sias rentas. Sche la finanziaziun supplementara vegn acceptada dal pievel, vegnan questas duas assicuranzas separadas finansialmain; quai gida a garantir las rentas da la AVS.

La AI na duai
betg pli metter
en privel la AVS

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan la finanziaziun supplementara temporara. Autras soluziuns avessan per consequenza che prestaziuns stuessan vegnir reducidas en ina moda che na po betg vegnir responsada. La finanziaziun supplementara è in pass indispensabel sin la via ad ina sanaziun durabla da la AI. Ultra da quai rinforza ella la confidenza en las assicuranzas socialas AI ed AVS, quai ch'è er favuraivel per la conjunctura.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il plan per sanar la AI

Il cussegl federal ed il parlament han inizià in plan da trais pass per eliminar il deficit annual da la AI e per gulivar uschia ses quint en moda durabla.

- **1. pass: 5avla revisiun da la AI**

Cun la 5avla revisiun da la AI ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2008 ha il deficit annual pudì vegnir stabilisà ad 1,4 milliardas francs, e quai grazia a la meglra integraziun da persunas assicuradas e grazia a mesiras da spargn.

- **2. pass: finanziaziun supplementara da la AI**

La midada da la costituziun, davart la quala i vegn votà, porta a la AI entradas supplementaras durant 7 onns. Sch'il project da votaziun vegn acceptà, entra en vigur ina lescha ch'è vegnida deliberada dal parlament. Quella prevesa l'installaziun d'in fond da la AI independent. Plinavant duai la confederaziun surpigliar temporarmain ils tschains dals debits da la AI. La finanziaziun supplementara da la AI eliminescha pia il deficit annual e "schelenta" ils debits da la AI tar la AVS. Da l'autra vart vegn la AVS deliberada da la grevezza finanziaria che deriva da la AI.

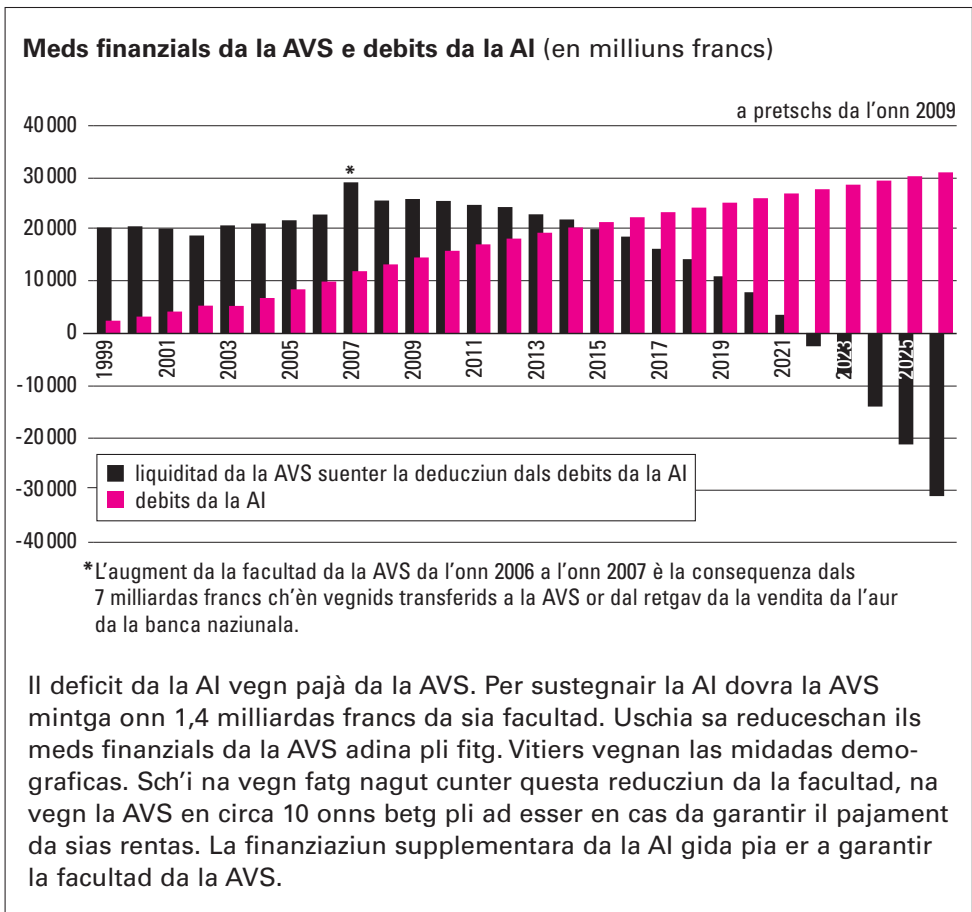
- **3. pass: 6avla revisiun da la AI**

La 6avla revisiun da la AI vegn instradada durant la perioda da la finanziaziun supplementara e vul equilibrar durablamain il quint da la AI. Per che las mesiras sajan socialmain supportablas, vegn la revisiun ad entrar en vigur en duas etappas, e quai probablamain ils onns 2012 e 2013.

Il project da votaziun en detagl

Dapi onns scriva la AI cifras cotschnas. Ils motivs per quai èn il dumber considerabel da las personas che retiran ina renta ed il fatg che las entradas n'èn betg s'augmentadas uschè ferm sco las expensas. Cun la 5avla revisiun da la AI han il cussegl federal ed il parlament fatg in emprim pass vers ina sanaziun. Grazia a questa revisiun ch'è vegnida acceptada

Interrumper
la spirala
dals debits

Funtauna: UFAS, zercladur 2009

l'onn 2007 dal pievel e ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2008, ha il deficit annual pudì vegnir stabilisà. Il problem da la AI n'è dentant anc betg schlià; per ina sanaziun durabla èn necessarias anc autras mesiras. Senza questas mesiras vegnan ils debits, che importan actualmain 13 milliardas francs, a sa redublar entaifer circa 10 onns.

Il project da votaziun prevesa d'augmentar las tariffas da la taglia sin la plivalur durant 7 onns, numnadain dal 1. da schaner 2011 fin ils 31 da december 2017. Quai duai vegnir fatg sin basa d'ina midada da la costituziun. En quest connex duai la tariffa normala actuala da 7,6% vegnir augmentada ad 8%. Las autras tariffas duain vegnir augmentadas proporziunalmain:

Augment temporar e proporziunal da las tariffas da la taglia sin la plivalur

- **tariffa normala** 7,6% + 0,4 → 8%
- **tariffa reducida**
(bains dal diever quotidian) 2,4% + 0,1 → 2,5%
- **tariffa speziala** (hotellaria) 3,6% + 0,2 → 3,8%

Sch'il project da votaziun vegn acceptà, vegn installà in fond da gulivaziun da la AI independent che survegn – sco chapital da partenza – 5 milliardas francs or dal fond da la AVS. Uschia na sto la AVS betg pli surpigliar il deficit da la AI.

Deliberar la AVS dal deficit da la AI

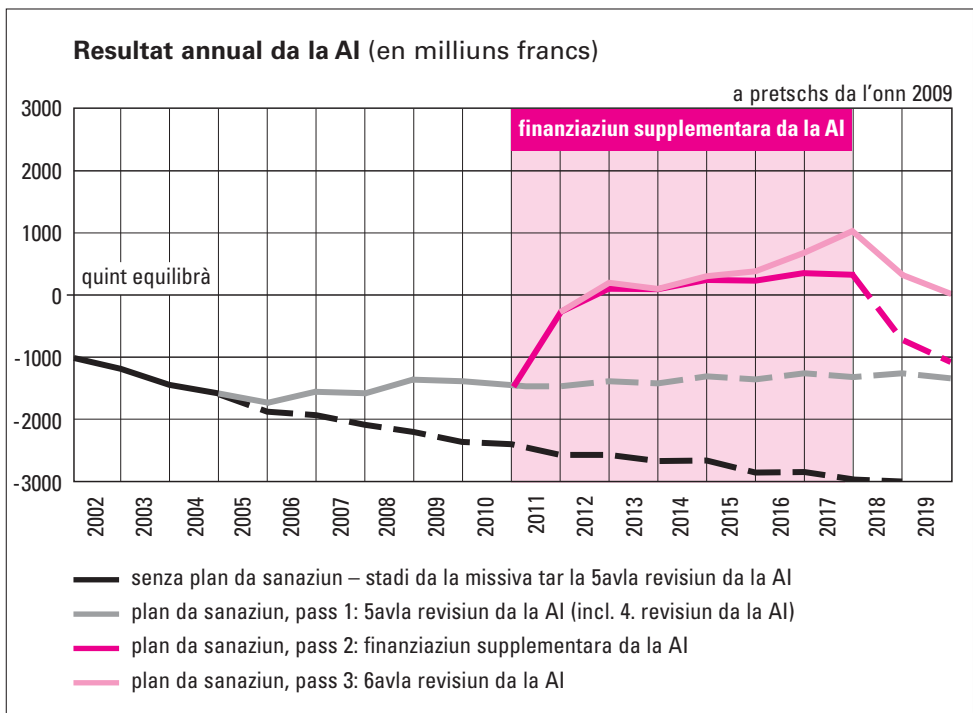
En cas ch'il project da votaziun vegn acceptà, surpiglia la confederaziun ultra da quai ils tschains dals debits durant il temp da la finanziaziun supplementara. Uschia, ma er cun las entradas da l'augment da la taglia sin la plivalur, vegn eliminà il deficit annual ed ils debits pon vegnir «schelentads».

Gulivar transitoricamain il quint da la AI

La gulivaziun transitorica dal quint permetta d'introducìr – en il rom da la 6avla revisiun da la AI – novas mesiras da sanaziun ch'èn socialmain supportablas. Durant la fasa transitorica da la finanziaziun supplementara vegn realisada la 6avla revisiun da la AI. Ella vegn a cuntegnair mesiras da spargn ed ad avair l'intent da tegnair durablmain en equilibr il quint da la AI, suenter che la fasa da la finanziaziun supplementara è terminada.

Ulteriurs pass per ina sanaziun ch'è socialmain supportabla

Dapli infurmaziuns chattais Vus sut: www.bsv.admin.ch

Funtauna: UFAS, zercladur 2009

Text da votaziun

Conclus federal dals 13 da zercladur 2008 davart ina finanziaziun supplementara temporara da l'assicuranza d'invaliditad tras in augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur, midà tras il conclus federal dals 12 da zercladur 2009 davart la midada da quest conclus

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sunter avair gi invista da la missiva dal cussegl federal dals 22 da zercladur 2005¹, dal rapport da la cumissiun per economia e taxas dal cussegl dals chantuns dals 10 da zercladur 2009²

e da la posiziun dal cussegl federal dals 11 da zercladur 2009³,

concluda:

I

La constituziun federala⁴ vegn midada sco suonda:

Art. 196 cifra 14 titel sco er al. 2 (nov) e 3 (nov)

14. Disposiziun transitorica tar l'art. 130 (taglia sin la plivalur)

² Per garantir la finanziaziun da l'assicuranza d'invaliditad auza il cussegl federal las tariffas da la taglia sin la plivalur dal 1. da schaner 2011 fin ils 31 da december 2017 sco suonda:*

- a. per 0,4 puncts procentuals la tariffa normala tenor l'artitgel 36 alinea 3 da la lescha federala dals 2 da settember 1999⁵ davart la taglia sin la plivalur (LTP);
- b. per 0,1 puncts procentuals la tariffa reducida tenor l'artitgel 36 alinea 1 LTP;
- c. per 0,2 puncts procentuals la tariffa speziala per prestaziuns dal sector d'alloschament tenor l'artitgel 36 alinea 2 LTP.

³ Il retgav che resulta da l'augment tenor l'alinea 2 vegn attribui cumplainamain al fond da compensaziun da l'assicuranza d'invaliditad.

II

¹ Quest conclus è suttaless a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Sunter l'acceptaziun tras il pievel e tras ils chantuns entra el en vigur il 1. da schaner 2011.*

¹ fegl uffizial federal **2005** 4623

² fegl uffizial federal **2009** 4371

³ fegl uffizial federal **2009** 4377

⁴ CS **101**

* versiun tenor il conclus federal dals 12 da zercladur 2009 (fegl uffizial federal **2009** 4379)

⁵ CS **641.20**

Las posiziuns las pli impurtantas en il parlament

Tut il parlament è stà d'accord che la AI stoppia vegnir sanada urgentamain. Differenzas hai dentant dà davart la moda e maniera da la sanaziun.

Ina minoritad avess preferì d'augmentar las deducziuns dal salari. Questa soluziun è vegnida examinada ed alura sbittada a favur d'in augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur. En l'ulteriur decurs da la debatta ha alura er questa minoritad sustegnì il project, davart il qual i vegn votà ussa.

In'otra minoritad ha refusà mintga finanziaziun supplementara. Tenor sia opiniun stuessan las expensas da la AI l'emprim vegnir reducidas massivamain, avant che furnir ad ella ulteriurs daners. La maioritad dal parlament n'ha betg sustegnì questa pretensiun, perquai ch'ella avess pretendì mesiras da spargn che na fissan betg stadas socialmain supportablas. La finala ha il parlament approvà cun ina clera maioritad ina finanziaziun supplementara temporara, ha dentant incumbensà il medem mument il cussegl federal da preschentar ina missiva davart la 6avla revisiun da la AI fin la fin da l'onn 2010. Questa missiva duai cuntegnair en spezial propostas, co che la AI po vegnir sanada durablamain cun reducir las expensas.

Spustà la data da l'entrada en vigur da l'augment da la taglia sin la plivalur

Il parlament ha deliberà ils 13 da zercladur 2008 in conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AI che preveseva d'augmentar las tariffas da la taglia sin la plivalur per ina durada da 7 onns a partir dal 1. da schaner 2010.

Pervia da la situaziun actuala da la conjuntura en Svizra ha il parlament concludì ils 12 da zercladur 2009 da midar il conclus federal dals 13 da zercladur 2008, spustond per in onn la data, a la quala l'augment da las tariffas da la taxa sin la plivalur entra en vigur. Sch'il pievel e sch'ils chantuns acceptan quest conclus federal midà, vegnissan las tariffas da la taxa sin la plivalur pia augmentadas dal 1. da schaner 2011 fin ils 31 da december 2017 e betg sco previs oriundamain dal 1. da schaner 2010 fin ils 31 da december 2016.

Ilis arguments dal cussegl federal

La AI è in agid impurtant per umans che n'èn – per motivs da sanadad – betg pli abels da procurar per lur existenza. Ella è dentant fitg deficitara ed indebitada. Pervia da quai stoi vegnir agi immediatamain, per ch'ella possia pajar vinavant sias prestaziuns. Ultra da quai stoi vegnir impedi che la facultad da la AVS vegnia sminuida dal tutfatg, perquai ch'il deficit da la AI periclitescha ils meds finansials che la AVS dovra per pajar sias rentas. La finanziaziun supplementara è in pass impurtant sin la via ad ina sanaziun durabla da la AI. Ultra da quai gida ella a rinforzar la confidenza en las assicuranzas socialas AI ed AVS. Gist en ina fasa cun ina conjuntura debbla è quai urgentamain necessari. Il cussegl federal sustegna il project cunzunt per ils suandants motivs:

La situaziun finanziaria da la AI è sa pegiurada fermamain ils ultims onns. Ils debits ed il deficit da la AI han cuntanschì autezzas uschè enormas che l'existenza da l'assicuranza è periclitada. Pervia da quai ston vegnir generadas ulteriuras entradas. Sch'ins vuless cumpensar il deficit mo cun mesiras da spargn, stuessan per exempel vegnir reducidas las rentas per circa 40%. Socialmain na fiss quai betg responsabel, perquai ch'in renta importa en media circa 1600 francs per mais. Ina finanziaziun supplementara è perquai indispensabla, per che talas reducciuns rigurusas e betg responsablas possian vegnir evitadas e per che la AI possia ademplier er vinavant sia incumbensa sociala e solidarica.

Garantir
a lunga vista
las prestaziuns
da la AI

Cun la finanziaziun supplementara po il deficit annual da la AI vegnir eliminà transitoricamain, e la spirala da l'indebitament po vegnir interrupta. Questa meglieraziun da la situaziun finanziaria furma la basa per sanar durablamain la AI. La decisiun da spustar per 1 onn la data da l'entrada en vigur da l'augment da la taxa sin la plivalur n'ha quasi nagin effect en quest regard, ni per la situaziun finanziaria da la AI, ni per tala da la AVS. Sche la finanziaziun supplementara da la AI vegniss sbittada, avess quai dentant consequenzas gravantas, perquai che la sanaziun da la AI vegniss simplamain spustada sin in termin pli tard. Quai chaschnass custs anc pli auts e sacrificis anc pli gronds.

Basegn
urgent d'agir

La finanziaziun supplementara da la AI gida a rinforzar la confidenza en las assicuranzas socialas AI ed AVS. E gist en ina fasa d'ina conjunctura debbla stuain nus pudair far quint cun assicuranzas socialas saunas. Ultra da quai profita er il consum, sche las entradas da persunas cun problems da la sanadad sco er da persunas che retiran ina renta da la AVS èn garantidas.

Pudair far quint cun las assicuranzas socialas saunas en ina fasa d'ina conjunctura debbla

Actualmain vegnan ils debits da la AI pajads da la AVS. La AVS impunda mintga di var 4 milliuns francs da sia facultad per sustegnair la AI. Perquai ch'ils debits da la AI creschan, sa diminueschan ils meds finanziais da la AVS ch'èn necessaris per garantir las rentas da la AVS. Sche l'augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur vegn acceptà, po l'entretschament finanziaal da la AVS e da la AI vegnir schlià. La facultad da la AVS na vegn betg sminuida pli ditg tras ils debits da la AI. Il project da votaziun gida pia er a garantir las rentas da la AVS.

Consequenzas directas d'in gea:
La AI na pericletescha betg pli la AVS

Per equilibrar durablamain il quint da la AI han il cussegl federal ed il parlament inizià in plan da sanaziun da trais pass. L'emprim pass è stà la 5avla revisiun da la AI. Grazia a quella ha pudì vegnir stabilisà il deficit annual. Il proxim pass è la finanziaziun supplementara. Durant questa fasa transitorica vegn la finala iniziada la 6avla revisiun da la AI. Cun novas mesiras da spargn duai ella procurar che la AI restia durablamain sauna.

Cun in plan da sanaziun ad ina AI ch'è durablamain sauna

En cas che la finanziaziun supplementara da la AI vegniss refusada, na fissi betg pli pussaivel da realisar il plan da sanaziun ch'è vegnì instradà dal cussegl federal e dal parlament. Collià cun quai fiss in augment massiv dals custs da sanaziun sco er mesiras rigurusas che pon ir fin a reducziuns considerablas da las rentas. Ultra da quai na vegniss betg franada la sminuziun da la facultad da la AVS tras il deficit da la AI. Sch'i na vegn fatg nagut, na vegn la AVS en circa 10 onns betg pli ad esser en cas da garantir il pajament da sias rentas. Il cussegl federal na vul betg surpigliar la ristga da periclitare tant las rentas da la AI sco er las rentas da la AVS.

Consequenzas d'ina refusa

Per tut quests motifs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar la finanziaziun supplementara da la AI.

Renunzia a l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vos acceptar il conclus federal dals 19 da december 2008 davart la **renunzia a l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala?**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar il conclus federal dals 19 da december 2008.

Il cussegl naziunal ha approvà il conclus federal cun 178 vuschs cunter 1 vusch e cun 15 abstenziuns,
il cussegl dals chantuns cun 42 cunter 0 vuschs e cun 1 abstenziun.

Il pli impurtant en furma concisa

Il cumenzament da l'onn 2003 è l'iniziativa dal pievel generala vegnida integrada dal pievel e dals chantuns en la constituziun. Per pudair applitgar quest instrument en la pratica, stuessan las disposiziuns costituziunalas vegnir messas en vigur cun agid d'ina legislaziun executiva che avess da reglar en detagl, tge pass procedurali che fissan necessaris per pudair tractar ina tala iniziativa dal pievel generala.

Midada
dals dretgs
dal pievel

Igl è sa mussà sco nunpussaivel da reglar questas dumondas davart la procedura en ina lescha. Il cussegl federal ha bain sutmess al parlament in sboz d'ina lescha, il parlament n'è dentant betg entrà en chaussa. El è arrivà a la conclusiun che la realisaziun chaschunia senza dubi problems che sajan cleramain pli gravants ch'ils dischavantatgs da la procedura da legislaziun actuala.

Ina realisaziun
n'è betg
pussaivla

Consequentamain proponan il cussegl federal ed il parlament ussa da revocar la midada da la constituziun da l'onn 2003 e da stritgar las disposiziuns davart l'iniziativa dal pievel generala or da la constituziun. La constituziun na duai betg cuntegnair instruments che na pon gnanc vegnir applitgads.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Il pievel ed ils chantuns han approvà l'onn 2003 ina midada dals dretgs dal pievel, introducind l'ina iniziativa dal pievel generala. L'iniziativa dal pievel generala è ina iniziativa costituziunala ed ina iniziativa legislativa en ina. Cun ella avess stuì vegnir garanti che mo disposiziuns fundamentalas vegnian integradas en la constituziun e che las ulteriuras dumondas vegnian percenter regladas sin il stgalim d'ina lescha u d'ina ordinaziun.

Votaziun
dal pievel
da l'onn 2003

Per applitgar l'iniziativa dal pievel generala fissi stà necessari da relaschar disposiziuns executivas detagliadas che avessan stuì entrar en vigur il medem mument sco il nov dretg costituziunal. Malgrà tut las stentas n'ha il parlament dentant betg chattà ina via per stgaffir disposiziuns executivas praticablas.

Impussibilitad
d'elavurar
disposiziuns
executivas

Il sistem da duas chombras dal parlament federal è in dals obstachels en connex cun l'applicaziun da l'iniziativa dal pievel generala: Il cussegl naziunal ed il cussegl dals chantuns stuessan – tractond ina iniziativa dal pievel generala – sa cunvegnir ad *in* project. Quest consentiment na sa lascha dentant betg cuntanscher cun forza sin basa da disposiziuns da procedura. In ulteriur problem sa mussa, sche variantas ston vegnir suttamessas ad ina votaziun dal pievel: Midadas da la constituziun ston vegnir approvadas tant dal pievel sco er dals chantuns, per projects da lescha basta percenter l'approvaziun dal pievel. Igl è sta fitg difficil da chattar ina furmla da referendum per quests differents cas. Ultra da quai pudess in'examinaziun da las decisiuns parlamentaras tras il tribunal federal render la procedura anc pli difficila. I dat pia difficultads insuperablas. Las iniziantas ed ils iniziants n'avessan nagina garanzia ch'ina iniziativa dal pievel generala vegniss suttamessa al pievel per la votaziun ed alura propi er realisada.

Difficultads
insuperablas

Las lavurs dal cussegl federal e dal parlament han mussà che l'instrument da l'iniziativa dal pievel generala na po betg vegnir francà sin il stgalim d'ina lescha en ina moda e maniera applitgabla. En questa furma n'è el insumma gnanc applitgabla. En vista a quests fatgs duai quest instrument vegnir allontanà da la constituziun ed il stadi oriund duai puspè vegnir restabilì. Perquai ch'i sa tracta en quest connex d'ina midada da la constituziun, ston il pievel ed ils chantuns decider davart quest project da votaziun.

Text da votaziun

Conclus federal davart la renunzia a l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala dals 19 da december 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra

sunter avair gi invista dal rapport da la cumissiun da las instituziuns politicas dal cussegl naziunal dals 21 da favrer 2008¹ e da la posiziun dal cussegl federal dals 16 d'avrigl 2008²

concluda:

I

La costituziun federala³ vegn midada sco suonda:

Art. 139 Iniziativa dal pievel per ina revisiun parziala da la costituziun federala

¹ 100 000 votantas e votants pon pretender ina revisiun parziala da la costituziun federala, e quai entaifer 18 mais dapi la communicaziun uffiziala da lur iniziativa.

² L'iniziativa dal pievel per ina revisiun parziala da la costituziun federala po avair la furma d'ina proposta generala u d'in sboz elavurà.

³ Sche l'iniziativa violescha l'unitad da la furma, l'unitad da la materia u disposiziuns obligantas dal dretg internaziunal, vegn ella declerada da l'assemblea federala sco complettmain u parzialmain nunvalaivla.

⁴ Sche l'assemblea federala va d'accord cun ina iniziativa en furma d'ina proposta generala, elavura ella la revisiun parziala en il senn da l'iniziativa e la suttametta a la votaziun dal pievel e dals chantuns. Sch'ella refusa l'iniziativa, suttametta ella questa a la votaziun dal pievel; il pievel decida, sch'igl è da dar suatientscha a l'iniziativa. Sch'il pievel accepta l'iniziativa, elavura l'assemblea federala in project correspondent.

⁵ Ina iniziativa en furma d'in sboz elavurà vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns. L'assemblea federala recumonda d'acceptar u da refuser l'iniziativa. Ella po confruntar l'iniziativa cun in cuntraproject.

¹ fegl uffizial federal **2008** 2891

² fegl uffizial federal **2008** 2907

³ CS **101**

Art. 139a⁴

aboli

Art. 139b al. 1⁵

¹ Las votantas ed ils votants decidan il medem mument davart l'iniziativa e davart il cuntraproject.

Art. 140 al. 2 lit. abis e b⁶

² Al pievel vegnan suttamessas per la votaziun:

abis. aboli

- b. las iniciativas dal pievel per ina revisiun parziala da la constituziun federala en furma d'ina proposta generala, las qualas èn vegnidas refusadas da l'assemblea federala;

Art. 156 al. 3 lit. b e c⁷

³ La lescha prevesa disposiziuns per garantir ch'i dettia – en cas ch'i dat divergenzas tranter las duas chombras – cunvegnas davart:

- b. la realisaziun d'ina iniziativa dal pievel ch'è vegnida acceptada dal pievel en furma da la proposta generala;
- c. la realisaziun d'in conclus federal ch'il pievel ha approvà per iniziar ina revisiun totala da la constituziun federala.

Art. 189 al. 1^{bis 8}

Aboli

⁴ en la versiun dal conclus federal dals 4 d'october 2002 davart la midada dals dretgs dal pievel (CULF **2003** 1949)

⁵ en la versiun dal conclus federal dals 4 d'october 2002 davart la midada dals dretgs dal pievel (CULF **2003** 1949)

⁶ en la versiun dal conclus federal dals 4 d'october 2002 davart la midada dals dretgs dal pievel (CULF **2003** 1949)

⁷ en la versiun dal conclus federal dals 4 d'october 2002 davart la midada dals dretgs dal pievel (CULF **2003** 1949)

⁸ en la versiun dal conclus federal dals 4 d'october 2002 davart la midada dals dretgs dal pievel (CULF **2003** 1949)

II

Il relaschs qua sutvart vegnan midads sco suonda:

1. Conclus federal dals 4 d'october 2002⁹ davart la midada dals dretgs dal pievel

Cifra II al. 2, segunda frasa

aboli

2. Conclus federal dals 19 da zercladur 2003¹⁰ davart l'entrada en vigur da las disposiziuns che pon vegnir applitgadas directamain da la midada dals dretgs dal pievel dals 4 d'october 2002

Cifra II

aboli

III

Quest conclus è suttamess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

⁹ CULF 2003 1949

¹⁰ CULF 2003 1953

Midadas ed aboliziuns

Il conclus federal dals 19 da december 2008 davart la renunzia a l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala prevesa che quatter disposiziuns da la costituziun federala vegnian midadas sco er che trais ulteriuras disposiziuns da la costituziun federala vegnian abolidas. En spezial duai vegnir aboli l'artitgel 139a. El ha la suandanta formulaziun:

Art. 139a Iniziativa dal pievel generala

¹ 100 000 votants e votants pon, aifer 18 mais dapi la publicaziun uffiziala da lur iniziativa inoltrada en furma d'ina proposta generala, pretender l'acceptaziun, la midada u l'abrogaziun da disposiziuns costituziunalas u legalas.

² Sche l'iniziativa violescha l'unitad da la furma, l'unitad da la materia u disposiziuns obligantas dal dretg internaziunal, la declera l'assemblea federala sco cumpletmain u parzialmain nunvalaivla.

³ Sche l'assemblea federala va d'accord cun l'iniziativa, elavura ella la midada correspondent da la costituziun federala u da la legislaziun federala.

⁴ L'assemblea federala po confruntar la midada ch'ella ha elavurà en il senn da l'iniziativa cun in cuntraproject. La midada da la costituziun federala ed il cuntraproject vegnan suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns; la midada da la legislaziun federala ed il cuntraproject vegnan suttemess a la votaziun dal pievel.

⁵ Sche l'assemblea federala refusa l'iniziativa, suttamenta ella questa a la votaziun dal pievel. Sche l'iniziativa vegn acceptada dal pievel, elavura l'assemblea federala ina midada correspondent da la costituziun federala u da la legislaziun federala.

Ilis arguments dal cussegl federal

L'iniziativa dal pievel generala è stada prevista sco instrument che dueva porscher novas pussaivladads a las Svizras ed als Svizzers per furmar noss stadi. Malgrà stentas intensivadas dal cussegl federal e dal parlament n'han però pudì vegnir chatadas naginas soluziuns duvrablas per render applitgabel quest instrument. La realisaziun sin il stgalim da la lescha ha fatg naufragi. Consequentamain duain las disposiziuns correspondentas vegnir stritgadas or da la constituziun federala. Il cussegl federal sustegna il project en spezial per ils suandants motifs:

L'instrument da l'iniziativa dal pievel generala è sa mussà sco inapplitgabel. Mintga procedura per al realisar fiss stada memia cumplitgada, memia pauc survesaivla e pervia da quai nunpratitgabla – e quai betg sco ultim pervia dal sistem da duas chombras dal parlament federal: En cas d'ina iniziativa dal pievel generala stuessan il cussegl naziunal ed il cussegl dals chantuns sa cunvegner davart il cuntegn e davart il stgalim da regulaziun (constituziun u lescha). Ina tala procedura duvrass, sch'ella fiss insumma pussaivla, fitg bler temp e na fiss betg pratitgabla. I na po vegnir pretendi ni da las iniziandas e dals iniziants, ni da las votantas e dals votants da spetgar onns a la lunga sin in project da votaziun concret. En vista a quests blers craps da stgarpitsch en connex cun la procedura na dessi nagina garanzia ch'i gartegiass insumma da realisar las pretendiuns da l'iniziativa. Uschia perdessan las burgaisas ed ils burgais la confidenza en las instituziuns politicas.

Perquai ch'i mancan las disposiziuns executivas n'ha l'iniziativa dal pievel generala betg pudì vegnir applitgada fin ussa. Sch'il project da votaziun vegn acceptà e sche l'iniziativa dal pievel generala vegn pia stritgada or da la constituziun

Nagina soluziun
pratitgabla
sin il stgalim
da la lescha

Nagina perdita
da dretgs
dal pievel
cumprovads

federala, na vai betg a perder in dretg dal pievel pratitgà.
Er il dretg d'iniziativa usità e cumprovà na vegn betg tutgà.
Sch'il project da votaziun vegniss dentant sbittà, restassan
las disposiziuns costituziunalas davart l'iniziativa dal pievel
generala bain text mort.

En vista a quests fatgs èsi raschunaivel da revocar la midada
da la costituziun da l'onn 2003. Uschia vegni garanti che la
constituziun federala na cuntegna betg in instrument che na
po gnanc vegnir applitgà.

Eliminaziun
da la midada
da la costituziun
da l'onn 2003

**Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il
parlament d'acceptar il conclus federal davart la renunzia a
l'introducziun da l'iniziativa dal pievel generala.**

PP
Spediziun postal

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun
a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament recu-
mondan a las votantas ed als votants
da votar ils 27 da settember 2009
sco suonda:

- Gea a la finanziaziun supplementara
temporara da l'assicuranza d'invali-
ditad tras in augment da las tariffas
da la taglia sin la plivalur
- Gea a la renunzia a l'introducziun
da l'iniziativa dal pievel generala

Fin da redacziun:
24 da zercladur 2009

Ulteriuras infurmaziuns sut:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch